

**ТЕЗИ ЛЕКЦІЙ З КУРСУ
«МІФОЛОГІЧНІ ТА НЕОМІФОЛОГІЧНІ ШКОЛИ У
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ»**

ЛЕКЦІЯ 1

Вступ

Предмет, мета і завдання, теоретичні засади курсу.

Характеристика джерел, за якими вивчається дисципліна.

Основні терміни та теоретичні поняття, що застосовуються у міфологічних і неоміфологічних дослідженнях (міф, міфема, міфологема, архетип тощо).

Перспективи міфокритичних досліджень.

Література

1. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л.Білецький. – К.: Либідь, 1998. – С 73-279.
2. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 25 – 50.
3. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.– Чернівці: Золоті литаври , 2001. – 636 с.
4. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю.Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007.
5. Моклиця М. Слово – образ – міф – архетип // Основи літературознавства / М.Моклиця.- Тернопіль, 2002.- С. 21-27.
6. Наєнко М. Історія українського літературознавства / М.Наєнко.- К.: ВЦ «Академія», 2001.- С. 38-49.
7. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М.Наєнко. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – С. 20 – 88.

ЛЕКЦІЇ 2-3

Міфологічні школи у Західній Європі

Джамбатіста Віко як предтеча міфологічного напрямку («Нова наука»).

Гейдельбергська (Л.Арнім, К.Брентано, Й.Геррес та ін.) та єнська (брати Шлегелі) школи.

Роль ідей Йоганна Готфрида Гердера, братів Шлегелів, Фридриха Вільгельма Йозефа Шеллінга, братів Грімм, Георга Фр. Крейцера у становленні та розвитку європейських міфологічних шкіл. Гердерівський (антропологічний) і романтичний напрямки у німецькій міфологічній школі.

Значення праці Я.Грімма «Німецька міфологія». Розвиток міфологічно-символічного напрямку.

Основні здобутки західноєвропейських міфологічних шкіл.

Література

8. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л.Білецький. – К.: Либідь, 1998. – С 73-279.
9. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 25 – 50.
10. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
11. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю.Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007.
12. Моклиця М. Слово – образ – міф – архетип // Основи літературознавства / М.Моклиця.- Тернопіль, 2002.- С. 21-27.
13. Наєнко М. Історія українського літературознавства / М.Наєнко.- К.: ВЦ «Академія», 2001.- С. 38-49.
14. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М.Наєнко. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – С. 20 – 88.
15. Николаев П. История русского литературоведения / П.Николаев, А. Курилов, А.Гришунин. – М.: Высшая школа, 1980. – С. 106 – 123.
16. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський.- К.: ВЦ «Академія», 1992.- С. 155-166.
17. Эстетика: словарь.- М., 1989.- С. 20,21, 41, 58, 206-208, 265-266, 399-400, 402.

ЛЕКЦІЯ 4

Міфологічна школа у Росії

Роль західного впливу і слов'янофільства у виникненні та розвитку міфологічної школи в Росії. Романтизм і міфологічна школа.

Ф.Буслаєв як найвидатніший представник російської міфологічної школи. Значення його праць «Історичні нариси російської народної словесності та мистецтва», «Російські народні пісні, зібрані П.І.Якушкіним», «Порівняльне вивчення народного побуту і поезії XI – XVI ст.», «Мандрівні повісті й оповідання» та ін.

Основні положення праці О.Піпіна «Нарис літературної історії старовинних повістей і казок російських».

Наукові здобутки О.Афанасьєва («Поетичні погляди слов'ян на природу», «Народні російські казки» та ін.), О.Міллера («Порівняльно-критичні спостереження над шаровим складом народного руського епосу. Ілля Муромець і богатирство київське»), О.Веселовського («Історична поетика») та ін.

Еволюція російської міфологічної школи.

Література

1. Антологія українського міфу: у 3 т. /зібрав та упор. В.Войтович. – Тернопіль: Навч. кн.; Богдан, 2007.
2. Баландин А.И. Мифологическая школа / А.И.Баландин // Академические школы в русском литературоведении.- М., 1975.
3. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л.Білецький.- К.: Либідь, 1998.- С. 73-279.
4. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 25 – 50.
5. Николаев П. История русского литературоведения / П.Николаев, А. Курилов, А.Гришунин. – М.: Высшая школа, 1980. – С. 106 – 123.
6. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.- Чернівці, 2001.
7. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю.Ковалів. – К., 2007.
8. Літературознавчий словник-довідник.- К., 2006.
9. Наєнко М. Історія українського літературознавства / М.Наєнко.- К.: ВЦ «Академія», 2001.- С. 38-49.
10. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М.Наєнко. – К. ВЦ «Академія», 2010. – С. 20 – 88.
11. Николаев П.А.История русского литературоведения / П.А. Николаев, А.С.Курилов, А.Л. Гришунин. – М.: Высшая школа, 1980.-С.106-123.

ЛЕКЦІЯ 5

Роль українських учених у розвитку міфологічної школи

Український романтизм і міфологічна школа.

М.Костомаров як найвидатніший представник української міфологічної школи. Аналіз його книги «Слов'янська міфологія».

Міфологічно-порівняльний напрямок в українській науці (М.Максимович, О.Бодянський, П.Куліш, О.Котляревський).

Роль «Руської трійці» у збиранні фольклору та розвитку міфологічних досліджень.

Внесок О.Потебні у розвиток міфологічно-символічного напрямку («Про міфічне значення деяких обрядів і повір'їв», «Про купальські вогні та споріднені з ними уявлення», «Про долю та споріднені з нею істоти», «Про деякі символи у слов'янській народній поезії», «Думка і мова» та ін).

Значення праць М.Максимовича, І.Срезневського, О.Бодянського, О.Котляревського, І.Вагилевича, Я.Головацького та ін.

Література

1. Антологія українського міфу: у 3 т. /зібрав та упор. В.Войтович. – Тернопіль: Навч. кн.; Богдан, 2007.
2. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л.Білецький. – К., 1998. – С. 73 – 279.
3. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 25 – 50.
4. Волков О. Михайлова гора. Дивак Бода / О.Волков.- К.,1989.
5. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ століття) / Р.Гром'як.-Тернопіль, 1999.-С.43-82.
6. Іванишин В. Нариси з теорії літератури. – К.: Академія, 2010. – С. 52 – 70.
7. Історія української літератури ХІХ ст. : у 3 кн. – К., 1995. – Кн. 1. – С. 236 – 318. Кн 2 . – С. 236 – 318.
8. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.- Чернівці: Золоті литаври, 2001.
9. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю.Ковалів. – К., 2007.
- 10.Літературознавчий словник-довідник.- К., 2006.Наєнко М. Історія українського літературознавства / М.Наєнко.- К., 2001.- С. 38-49.
- 11.Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М.Наєнко. – К., 2010. – С. 20 – 88.
- 12.Николаев П.А.История русского литературоведения / П.А. Николаев, А.С.Курилов, А.Л. Гришунин. -М.,1980.-С.106-123.
- 13.Попов П.М. М. Костомаров як фольклорист і етнограф / П.М.Попов.- К., 1968.

ЛЕКЦІЇ 6-7

Розвиток неоміфологічного напрямку в зарубіжному літературознавстві

Специфіка використання міфів та «авторська міфотворчість» у новітніх літературах. Теоретичні засади неоміфологічного напрямку (концепції Карла-Густава Юнга, Дж.Фрезера, Е.Б.Тейлора, К.Леві-Строса, Н.Фрая, Ю.Крістевої).

Ритуально-міфологічна школа й архетипна критика. Здобутки Кембріджської ритуально-міфологічної школи («Давнє мистецтво та ритуал» Джейн Гаррісон, «Походження античної комедії» Френсіса Конфорда, «Від ритуалу до роману» Джессі Ветсон, «Класична традиція в поезії» Джільберта Мюррея) та юнгіанського напрямку («Архетипи в поезії» Мод Бодкін, «Вічна тема» К.Стілла, «Міф, метод та майбутнє» У.Трой, «Міф і письменство», «Анатомія критики» Н.Фрая, «Жінка, яка біжить з вовками» Клариси Пінколи Естес та ін.).

Структурно-міфологічна школа Клода Леві-Строса.

Основні напрямки досліджень американської школи міфокритики (Р.Чейз, Л.Фідлер, Ф.Янг, Л.Федер, Дж.Вайт та ін.).

Здобутки європейських шкіл міфокритики («Історія літератури та міфологія» Роберта Ваймана, «Відсутня структура», «Надінтерпретація текстів» Умберто Еко, «Stabat Mater» Ю.Крістевої, «Вступ до фантастичної літератури» Цветана Тодорова та ін.).

Література

1. Антологія світової літературно-критичної думки / За ред М.Зубрицької.-Львів, 1996.-С. 109-150, 448.
2. Енциклопедія постмодернізму /За ред.. Ч.Е.Вінквіста та В.Е.Тейлора. – К.: Основи, 2003. – 503 с.
3. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX – XX вв.: Трактаты, статьи, эссе. – М., 1987.
4. Зборовська Н. Психологічний аналіз і літературознавство.-К., 2003.-С.109-188.
5. Козлов А. Мифологическое направление в литературоведении США. – М.: Высшая школа, 1984. – 175 с.
6. Крістева Ю. Полілог. – К.: Юніверс, 2004. – 480 с.
7. Левчук Л. Західноєвропейська естетика XX століття.-К.,1997.
8. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.-Чернівці, 2001.
9. Менаж, Рене. Мифы в искусстве старом и новом. – М.: Мол. гвардия, 1992. – 284 с.
- 10.Наливайко Д. Міфологія і сучасна література // Всесвіт.-1980.-№ 2.-С.170-182; № 3.-С. 166-175.

11. Современное зарубежное литературоведение. Страны Западной Европы и США: Концепции. Школы. Термины. – М.: Интрада, 1996.
12. Современное зарубежное литературоведение: энциклопедический справочник. – М., 1999.
13. Фрезер Дж. Фольклор в Ветхом завете. – М.: Политиздат, 1989. – 542 с.
14. Фрезер Дж. Золотая ветвь: Исследования магии и религии. – М.: Политиздат, 1980. – 831 с.
15. Элиаде М. Космос и история. Избр. работы – М.: Прогресс, 1987. – 312 с.

ЛЕКЦІЇ 8-9

Неоміфологічні студії в Україні

Розвиток неоміфологічних досліджень в Україні. Характеристика праць В.Антофійчука, І.Бетко, І.Борисюк, Г.Грабовича, О.Забужко, Н.Зборовської, О.Козлова, А.Нямцу, С.Павличко, В.Пахаренка, Р.Піхманця, Л.Скупейка, В.Сулими, Л.Тарнашинської, О.Турган та ін.

Огляд найновіших публікацій з проблем неоміфологізму.

Література

1. Антологія світової літературно-критичної думки / за ред. М.Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – 832 с.
2. Антологія українського міфу: у 3 т. / зібрав та упорядкував В.Войтович. – Тернопіль: Навч. книга; Богдан, 2006.
3. Бетко І. Біблія як джерело ідей у творчості Лесі Українки (проблемний огляд) / І.Бетко // Слово і час. – 1991. - №3.
4. Бетко І. Біблійні сюжети і мотиви в українській поезії кінця XIX – початку XX століття: автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 1993.
5. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання: монографія / О.Бондарева. – К.: Четверта хвиля, 2006.
6. Бондарева О. Міф та антиміф у жанровому моделюванні української драматургії кінця XX – початку XXI століття: автореф. дис. ... докт. філол. наук / О.Бондарева. – К., 2007. – 34 с.
7. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 25 – 50
8. Войтович В. Українська міфологія / В.Войтович. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.
9. Грабович Г. Шевченко як міфотворець / Г.Грабович. – К., 1988.
10. Забужко О. Шевченків міф України: спроба філософського аналізу. – Вид. 2, випр. / О.Забужко. – К.: Факт, 2001. – 160 с.
11. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій / О.Забужко. – К.: Факт, 2007. – 640 с.
12. Зборовська Н. Психологія і літературознавство / Н.Зборовська. – К.: Академія, 2003. – 392 с.
13. Зборовська Н. Код української літератури: проект психоісторії української літератури / Н.Зборовська. – К.: Академвидав, 2006. – 504 с.
14. Іванишин П. Українське літературознавство постколоніального періоду: монографія / П.Іванишин. – К.: ВЦ «Академія», 2014. – С.80-85.

15. Кернер Габор. Міфотворчість у поезії Богдана-Ігоря Антонича і Володимира Свидзинського / Габор Кернер // Сучасність.-2001.-№ 12.-С. 125-139.
16. Копиця В.Є. Міфопоетична модель світу в поезії Василя Герасим'юка: дис. канд. філол. наук / В.Є Копиця. – Херсон, 2006. – 277 с.
17. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.– Чернівці: Золоті литаври , 2001. – 636 с.
18. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю.Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007.
19. Наливайко Д. Міфологія і сучасна література / Д.Наливайко // Всесвіт.-1980.-№ 2.-С.170-182; № 3.-С. 166-175.
20. Нямцу А. Легендарно-міфологічна традиція у світовій літературі (теоретичний та історико-літературний аспекти): автореф. дис. ... докт. філол. наук / А.Нямцу. – К., 1997. – 34 с.
21. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. – Вид. 2, доп. / С. Плачинда. – К.: Велес, 2007. – 240 с.
22. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму / Я.Поліщук. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002. – 392 с.
23. Сулима В. Біблія і українська література / В.Сулима. – К., 1998.
24. Турган О. Українська література кінця ХІХ – початку ХХ ст. і античність / О.Турган. – К., 1995.
25. Турган О. Універсальні категорії в системі літературного твору (модерністська та постмодерна світоглядно-художні парадигми) / Турган О., Гребенюк Т. – Запоріжжя: Просвіта, 2008. – 292 с.

ПРАКТИЧНИЙ МОДУЛЬ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТЯ 1-2

МІФОЛОГІЧНІ ШКОЛИ У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

План

1. Передумови виникнення „міфологічної школи”, Дж. Віко як її предтеча.
2. Філософсько-естетичні засади „міфологічної школи” (ідеї Гердера, Шеллінга, братів Шлегелів, братів Грімм) та її термінологічний апарат.
3. Гердеревський (антропологічний) і романтичний напрями у німецькій „міфологічній школі”.
4. Розгалуження романтичного напрямку на міфологічно-символічний та міфологічно-порівняльний, роль у цьому процесі Крейцера і братів Грімм.
5. Специфіка англійської та інших національних шкіл міфології.

Література

18. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л. Білецький. - К., 1998.- С 73-279.
19. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. – К., 2008. – С. 25 – 50.
20. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.- Чернівці , 2001.
21. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю. Ковалів. – К., 2007.
22. Літературознавчий словник-довідник.- К., 1997.
23. Моклиця М. Слово – образ – міф – архетип // Основи літературознавства / М. Моклиця.- Тернопіль, 2002.- С. 21-27.
24. Наєнко М. Історія українського літературознавства / М. Наєнко.- К., 2001.- С. 38-49.
25. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М. Наєнко. – К., 2010. – С. 20 – 88.
26. Николаев П. История русского литературоведения / П. Николаев, А. Курилов, А. Гришунин. – М.: Высшая школа, 1980. – С. 106 – 123.
27. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський.- К., 1992.- С. 155-166.
28. Эстетика: словарь.- М., 1989.- С. 20,21, 41, 58, 206-208, 265-266, 399-400, 402.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

МІФОЛОГІЧНА ШКОЛА У РОСІЇ

План

1. Передумови виникнення “міфологічної школи” в Росії: історичні умови, рецепція західноєвропейської ідей і слов’янофільство, зв’язок з теорією романтизму.
2. Федір Буслаєв як найвидатніший представник російської “міфологічної школи”.
3. Роль О. Афанасьєва, Ореста Міллера, Івана Худякова, Івана Прижова, Миколи Рибникова та ін. у розвитку міфологічної школи в Росії.
4. Значення російської міфологічної школи.

Література

12. Антологія українського міфу: у 3 т. /зібрав та упор. В.Войтович. – Тернопіль: Навч. кн.; Богдан, 2007.
13. Афанасьєв А. Н. Древо жизни: Избр. Статьи / А.Н.Афанасьев. – М., 1982.
14. Баландин А.И. Мифологическая школа / А.И.Баландин // Академические школы в русском литературоведении.- М., 1975.
15. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л.Білецький.- К., 1998.- С. 73-279.
16. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К., 2008. – С. 25 – 50.
17. Николаев П. История русского литературоведения / П.Николаев, А. Курилов, А.Гришунин. – М.: Высшая школа, 1980. – С. 106 – 123.
18. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.- Чернівці, 2001.
19. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю.Ковалів. – К., 2007.
20. Літературознавчий словник-довідник.- К., 2006.
21. Наєнко М. Історія українського літературознавства / М.Наєнко.- К., 2001.- С. 38-49.
22. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М.Наєнко. – К., 2010. – С. 20 – 88.
23. Николаев П.А.История русского литературоведения/ П.А. Николаев, А.С.Курилов, А.Л.Гришунин. -М.,1980.-С.106-123.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

РОЛЬ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ У РОЗВИТКУ МІФОЛОГІЧНОЇ ШКОЛИ

План

2. Роль харківського гуртка романтиків у виникненні “міфологічної школи” в Україні. Діяльність І.Срезневського і М. Костомарова.
3. Праця М.Костомарова “Обзор сочинений писанных на малоросийском языке” як перша спроба дослідження самобутних рис української народної поезії.
4. Монографії М.Костомарова “Об историческом значении русской народной поэзии” і «Славянская міфологія» як перші спроби компаративного вивчення фольклору.
5. Міфологічно-порівняльні студії М. Максимовича, його теорія символу.
6. Й. Бодяньський як фольклорист і дослідник давньої літератури.
7. Ідеї міфологічної школи у працях П.Куліша та О.Потебні.

Література

1. Антологія українського міфу: у 3 т. /зібрав та упор. В.Войтович. – Тернопіль: Навч. кн.; Богдан, 2007.
2. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л.Білецький. – К., 1998. – С. 73 – 279.
3. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К., 2008. – С. 25 – 50.
4. Волков О. Михайлова гора. Дивак Бода / О.Волков.- К.,1989.Гром’як Р.
5. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ століття) / Р.Гром’як.-Тернопіль, 1999.-С.43-82.
6. Іванишин В. Нариси з теорії літератури. – К.: Академія, 2010. – С. 52 – 70.
7. Історія української літератури ХІХ ст. : у 3 кн. – К., 1995. – Кн. 1.– С. 236 – 318. Кн 2 . – С. 236 – 318.
8. Історія української літературної критики: Дожовтневий період. – К.: Наук. думка, 1988. – 456 с.
9. Історія української літературної критики та літературознавства: хрестоматія: у 3 кн. – К.: Либідь, 1996. – Кн. 1. – 416 с.
- 10.Лексикон загального та порівняльного літературознавства.- Чернівці, 2001.
- 11.Наєнко М. Історія українського літературознавства / М.Наєнко.- К., 2001.- С. 38-49.
- 12.Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М.Наєнко. – К., 2010. – С. 20 – 88.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5
РОЗВИТОК НЕОМІФОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ В ЗАРУБІЖНОМУ
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

План

1. Поняття “неоміфологічний напрям” і “архетипна критика”.
2. Культурна антропологія Дж. Фрейзера та психоаналіз Карла Густава Юнга як джерела архетипної критики.
3. Еволюція антропологічного напрямку під впливом ідей К. Юнга, Е.Б. Тейлора, Дж. Фрейзера та ін., формування юнгіанського (архетипного) та ритуально-міфологічного відгалужень.
4. Нортроп Фрай та інші зарубіжні представники архетипної критики. (Мод Бодкін, Р.Грейвс, Дж. Кембелл).
5. Здобутки Кембриджської ритуально-міфологічної школи.
6. Структурно-міфологічна школа Клода Леві-Строса.
7. Основні напрямки досліджень американської школи міфокритики (Р.Чейз, Л.Фідлер, Ф.Янг, Л.Федер, Дж.Вайт та ін.).
8. Здобутки європейських шкіл міфокритики («Історія літератури та міфологія» Роберта Ваймана, «Відсутня структура», «Надінтерпретація текстів» Умберто Еко, «Stabat Mater» Ю.Крістевої, «Вступ до фантастичної літератури» Цветана Тодорова та ін.).

Література

16. Антологія світової літературно-критичної думки / За ред М.Зубрицької.-Львів, 1996.-С. 109-150, 448.
17. Енциклопедія постмодернізму /За ред.. Ч.Е.Вінквіста та В.Е.Тейлора. – К.: Основи, 2003. – 503 с.
18. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX – XX вв.: Трактаты, статьи, эссе. – М., 1987.
19. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство.-К., 2003.-С.109-188.
20. Козлов А. Мифологическое направление в литературоведении США. – М.: Высшая школа, 1984.– 175 с.
21. Крістева Ю. Полілог. – К.: Юніверс, 2004. – 480 с.
22. Левчук Л. Західноєвропейська естетика XX століття.-К.,1997.
23. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.-Чернівці, 2001.
24. Менар, Рене. Мифы в искусстве старом и новом. – М.: Мол. гвардия, 1992. – 284 с.
25. Наливайко Д. Міфологія і сучасна література // Всесвіт.-1980.-№ 2.-С.170-182; № 3.-С. 166-175.

26. Современное зарубежное литературоведение. Страны Западной Европы и США: Концепции. Школы. Термины. – М.: Интрада, 1996.
27. Современное зарубежное литературоведение: Энциклопедический справочник. – М., 1999.
28. Фрезер Дж. Фольклор в Ветхом завете. – М.: Политиздат, 1989. – 542 с.
29. Фрезер Дж. Золотая ветвь: Исследования магии и религии. – М.: Политиздат, 1980. – 831 с.
30. Элиаде М. Космос и история. Избр. работы – М.: Прогресс, 1987. – 312 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6
НЕОМІФОЛОГІЧНІ
СТУДІЇ В УКРАЇНІ

1. Розвиток неоміфологічних досліджень в Україні.
2. «Міфологічне шевченкознавство» Г.Грабовича та О.Забужко.
3. Характеристика праць В.Антофійчука, І.Бетко, І.Борисюк, , Н.Зборовської, О.Козлова, А.Нямцу, В.Пахаренка, Р.Піхманця, Л.Скупейка, В.Сулими, О.Турган та ін.
4. Огляд найновіших публікацій з проблеми неоміфологізму в українській та зарубіжній літературах.

Література

26. Антологія світової літературно-критичної думки / За ред М.Зубрицької.-Львів, 1996.-С. 109-150, 448.
27. Антологія українського міфу: У 3 т. /Зібрав та упорядкував В.Войтович. – Тернопіль: Навч. книга; Богдан, 2006.
28. Бетко І. Біблія як джерело ідей у творчості Лесі Українки (проблемний огляд) // Слово і час. – 1991. - №3.
29. Бетко І. Біблійні сюжети і мотиви в українській поезії кінця ХІХ – початку ХХ століття: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 1993.
30. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: Поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання: монографія. – К.: Четверта хвиля, 2006.
31. Бондарева О. Міф та антиміф у жанровому моделюванні української драматургії кінця ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... докт.філол. наук. – К., 2007. – 34 с.
32. Войтович В. Українська міфологія. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.
33. Грабович Г. Шевченко як міфотворець. – К., 1988.
34. Забужко О. Шевченків міф України: Спроба філософського аналізу. – Вид. 2, випр. – К.: Факт, 2001. – 160 с.
35. Забужко О. NotreDamed'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій. – К.: Факт, 2007. – 640 с.
36. Зборовська Н. Психологія і літературознавство. – К.: Академія, 2003. – 392 с.
37. Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії української літератури. – К.: Академвидав, 2006. – 504 с.
38. Кернер Габор. Міфотворчість у поезії Богдана-Ігоря Антоновича і Володимира Свідзинського // Сучасність.-2001.-№ 12.-С. 125-139.

- 39.Копиця В.Є. Міфопоетична модель світу в поезії Василя Герасим'юка: Дис. канд. філол. наук. – Херсон, 2006. – 277 с.
- 40.Лексикон загального та порівняльного літературознавства.-Чернівці, 2001.
- 41.Наливайко Д. Міфологія і сучасна література // Всесвіт.-1980.-№ 2.-С.170-182; № 3.-С. 166-175.
- 42.Нямцу А. Легендарно-міфологічна традиція у світовій літературі (теоретичний та історико-літературний аспекти): автореф. дис. ... докт. філол.. наук. – К., 1997. – 34 с.
- 43.Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. – Вид. 2, доп. – К.: Велес, 2007. – 240 с.
- 44.Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002. – 392 с.
- 45.Сулима В. Біблія і українська література. – К., 1998.
- 46.Турган О. Українська література кінця XIX – початку XX ст. і античність. – К., 1995.
47. Турган О., Гребенюк Т. Універсальні категорії в системі літературного твору (модерністська та постмодерна світоглядно-художні парадигми). – Запоріжжя: Просвіта, 2008. – 292 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА

НЕОМІФОЛОГІЧНІ СТУДІЇ В РОСІЇ

1. Основні напрями неоміфологічних досліджень у Росії.
2. Розвиток неоміфологічних концепцій у працях російських учених (С.Аверинцева, М.Бахтіна, В.Проппа, В.Топорова, Є.Мелетинського, О.Фрейденберг та ін.).
3. Плюси і мінуси сучасних шкіл міфокритики.

Література

1. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики: Исследования разных лет. – М.: Худож. лит., 1975. – 504 с.
2. Вейман Р. История литературы и мифология: Очерки по методологии и истории литературы /Р.Вейман. – М.: Прогресс, 1975. – 344
3. Мелетинский Е. Поэтика мифа / Е.Мелетинский.-М.,1976.
4. Мифология: Большой энциклопедический словарь / гл.редЕ.Мелетинский / Е.Мелетинский. – М.: Большая Российская энциклопедия, 1998. – 736 с.
5. Рыбаков Б. Язычество древних славян / Б.Рыбаков. – М.: Наука, 1981. – 608 с.
6. Топоров В. Неомифологизм в русской литературе начала XX века. – Trento, 1990.
7. Топоров В. Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоэтического. Избранное. – М., 1995.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Метою практичних занять є поглиблення і закріплення знань студентів, набуття навичок самостійного аналізу, систематизації та узагальнення опрацьовуваного матеріалу.

Підготовку до практичного заняття слід розпочинати з уважного ознайомлення з його темою, планом, списком рекомендованої літератури, завданнями для самостійної роботи. У процесі опрацювання рекомендованої літератури необхідно виписати всі незрозумілі слова і з'ясувати їх зміст (за допомогою словників, енциклопедій, довідкових джерел в Інтернеті чи консультації з викладачем). Найважливіші положення слід занотувати і систематизувати за пунктами плану чи оформити як окремий конспект.

Процес конспектування складається з трьох обов'язкових взаємопов'язаних елементів: читання, обдумування, запису.

Спочатку слід ознайомитися з текстом у цілому, визначивши головне і другорядне. Не можна відразу занотовувати прочитаний абзац чи навіть сторінку. Адже у такому випадку до конспекту часто потрапляють несуттєві, другорядні факти або думки, він виходить великим за обсягом і розпорошеним за змістом, ним важко користуватися на занятті та при повторенні матеріалу перед заліком. Якщо конспектується книга, то насамперед потрібно ознайомитися з анотацією та змістом, що дасть загальне уявлення про її характер і структуру.

Осмислення опрацьовуваного джерела має відбуватися з урахуванням тих питань, які заплановано висвітлити на практичному занятті. Зазвичай вони спрямовані на виникнення проблемних ситуацій, серед яких домінують три типи. Перший тип передбачає суперечність у самому науковому факті, другий – суперечність між звичними уявленнями та їх науковими поясненнями, третій – між наявними знаннями студента та новою інформацією. Слід психологічно підготуватися до таких ситуацій і не лякатися їх, а максимально активізувати самостійне осмислення матеріалу, бути готовим до можливих дискусій на практичному занятті. У конспекті доцільно виокремити різними кольорами ті положення, які ви поділяєте, і ті, які викликають сумніви чи незгоду. Це полегшить використання його у ході дискусії. Конспект має бути лаконічним, тому в ньому цитати з тексту праці доцільно поєднувати зі стислим викладом положень. Бажано, щоб він супроводжувався власними коментарями студента (можна їх занотувати на полях).

Заголовком конспекту має бути бібліографічний опис джерела, виділений кольором чи напівжирним шрифтом (якщо цей конспект виконується в електронному варіанті).

На практичному занятті можна користуватися зошитом чи текою з назвою «Матеріали самостійної роботи». На титульній сторінці вказуються також дисципліна, виконавець, викладач, навчальний рік.

У зошиті для практичних занять з дисципліни «Міфологічні та неоміфологічні школи в літературознавстві» студентам варто записати (як своєрідний епіграф) слова Е.Б.Тайлора: «Вивчення джерел і початкового розвитку цивілізації заслуговує старанної роботи не тільки як предмет зацікавлення, а й як досить важливе практичне керівництво для розуміння теперішнього і виснування про майбутнє». Цей афористичний вислів постійно нагадуватиме, навіщо потрібне вивчення цієї дисципліни, а також багатьох інших, споріднених із нею.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ
«МІФОЛОГІЧНІ І НЕОМІФОЛОГІЧНІ ШКОЛИ У
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ**

**МОДУЛЬ 1
МІФОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ У ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ**

***ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ*
НЕОМІФОЛОГІЧНІ СТУДІЇ В УКРАЇНІ**

План

5. Розвиток неоміфологічних досліджень в Україні.
6. «Міфологічне шевченкознавство» Г.Грабовича та О.Забужко.
7. Характеристика праць В.Антофійчука, І.Бетко, О.Бондаревої, Н.Зборовської, О.Козлова, А.Нямцу, В.Пахаренка, Р.Піхманця, Л.Скупейка, В.Сулими, О.Турган та ін.
8. Огляд найновіших публікацій з проблеми неоміфологізму в українській та зарубіжній літературах.

Література

48. Антологія світової літературно-критичної думки / за ред. М.Зубрицької. – Львів: Літопис, 2001. – 832 с.
49. Антологія українського міфу: у 3 т. / зібрав та упорядкував В.Войтович. – Тернопіль: Навч. книга; Богдан, 2006.
50. Бетко І. Біблія як джерело ідей у творчості Лесі Українки (проблемний огляд) / І.Бетко // Слово і час. – 1991. - №3.
51. Бетко І. Біблійні сюжети і мотиви в українській поезії кінця ХІХ – початку ХХ століття: автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 1993.
52. Бондарева О. Міф і драма у новітньому літературному контексті: поновлення структурного зв'язку через жанрове моделювання: монографія / О.Бондарева. – К.: Четверта хвиля, 2006.
53. Бондарева О. Міф та антиміф у жанровому моделюванні української драматургії кінця ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... докт. філол. наук / О.Бондарева. – К., 2007. – 34 с.
54. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 25 – 50
55. Войтович В. Українська міфологія / В.Войтович. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.
56. Грабович Г. Шевченко як міфотворець / Г.Грабович. – К., 1988.

57. Забужко О. Шевченків міф України: спроба філософського аналізу. – Вид. 2, випр. / О.Забужко. – К.: Факт, 2001. – 160 с.
58. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій / О.Забужко. – К.: Факт, 2007. – 640 с.
59. Зборовська Н. Психологія і літературознавство / Н.Зборовська. – К.: Академія, 2003. – 392 с.
60. Зборовська Н. Код української літератури: проект психоісторії української літератури / Н.Зборовська. – К.: Академвидав, 2006. – 504 с.
61. Іванишин П. Українське літературознавство постколониального періоду: монографія / П.Іванишин. – К.: ВЦ «Академія», 2014. – С.80-85.
62. Кернер Габор. Міфотворчість у поезії Богдана-Ігоря Антонича і Володимира Свидзинського / Габор Кернер // Сучасність.-2001.-№ 12.-С. 125-139.
63. Копиця В.Є. Міфопоетична модель світу в поезії Василя Герасим'юка: дис. канд. філол. наук / В.Є Копиця. – Херсон, 2006. – 277 с.
64. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.– Чернівці: Золоті литаври , 2001. – 636 с.
65. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю.Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007.
66. Наливайко Д. Міфологія і сучасна література / Д.Наливайко // Всесвіт.-1980.-№ 2.-С.170-182; № 3.-С. 166-175.
67. Нямцу А. Легендарно-міфологічна традиція у світовій літературі (теоретичний та історико-літературний аспекти): автореф. дис. ... докт. філол. наук / А.Нямцу. – К., 1997. – 34 с.
68. Плачинда С. Словник давньоукраїнської міфології. – Вид. 2, доп. / С. Плачинда. – К.: Велес, 2007. – 240 с.
69. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму / Я.Поліщук. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002. – 392 с.
70. Сулима В. Біблія і українська література / В.Сулима. – К., 1998.
71. Турган О. Українська література кінця XIX – початку XX ст. і античність / О.Турган. – К., 1995.
72. Турган О. Універсальні категорії в системі літературного твору (модерністська та постмодерна світоглядно-художні парадигми) / Турган О., Гребенюк Т. – Запоріжжя: Просвіта, 2008. – 292 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА

1. МІФОЛОГІЧНІ ШКОЛИ У ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ

План

6. Передумови виникнення „міфологічної школи”, Дж. Віко як її предтеча.
7. Філософсько-естетичні засади „міфологічної школи” (ідеї Гердера, Шеллінга, братів Шлегелів, братів Грімм) та її термінологічний апарат.
8. Гердеревський (антропологічний) і романтичний напрями у німецькій „міфологічній школі”.
9. Розгалуження романтичного напрямку на міфологічно-символічний та міфологічно-порівняльний, роль у цьому процесі Крейцера і братів Грімм.
10. Специфіка англійської та інших національних шкіл міфології.

Література

29. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л. Білецький. – К.: Либідь, 1998. – С. 73-279.
30. Будний В. Порівняльне літературознавство / В. Будний, М. Ільницький. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 25 – 50.
31. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
32. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. / автор-укладач Ю. Ковалів. – К.: ВЦ «Академія», 2007.
33. Моклиця М. Слово – образ – міф – архетип // Основи літературознавства / М. Моклиця. – Тернопіль, 2002. – С. 21-27.
34. Наєнко М. Історія українського літературознавства / М. Наєнко. – К.: ВЦ «Академія», 2001. – С. 38-49.
35. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М. Наєнко. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – С. 20 – 88.
36. Николаев П. История русского литературоведения / П. Николаев, А. Курилов, А. Гришунин. – М.: Высшая школа, 1980. – С. 106 – 123.
37. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський. – К.: ВЦ «Академія», 1992. – С. 155-166.
38. Эстетика: словарь. – М., 1989. – С. 20, 21, 41, 58, 206-208, 265-266, 399-400, 402.

2. МІФОЛОГІЧНА ШКОЛА У РОСІЇ

План

5. Передумови виникнення “міфологічної школи” в Росії: історичні умови, рецепція західноєвропейської ідей і слов’янофільство, зв’язок з теорією романтизму.

6. Федір Буслаєв як найвидатніший представник російської “міфологічної школи”.
7. Роль О. Афанасьєва, Ореста Міллера, Івана Худякова, Івана Прижова, Миколи Рибникова та ін. у розвитку міфологічної школи в Росії.
8. Значення російської міфологічної школи.

Література

24. Антологія українського міфу: у 3 т. /зібрав та упор. В.Войтович. – Тернопіль: Навч. кн.; Богдан, 2007.
25. Афанасьєв А. Н. Древо жизни: Избр. Статьи / А.Н.Афанасьев. – М., 1982.
26. Баландин А.И. Мифологическая школа / А.И.Баландин // Академические школы в русском литературоведении.- М., 1975.
27. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л.Білецький.- К.: Либідь, 1998.- С. 73-279.
28. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 25 – 50.
29. Николаев П. История русского литературоведения / П.Николаев, А. Курилов, А.Гришунин. – М.: Высшая школа, 1980. – С. 106 – 123.
30. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.- Чернівці, 2001.
31. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю.Ковалів. – К., 2007.
32. Літературознавчий словник-довідник.- К., 2006.
33. Наєнко М. Історія українського літературознавства / М.Наєнко.- К.: ВЦ «Академія», 2001.- С. 38-49.
34. Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М.Наєнко. – К. ВЦ «Академія», 2010. – С. 20 – 88.
35. Николаев П.А.История русского литературоведения / П.А. Николаев, А.С.Курилов, А.Л. Гришунин. – М.: Высшая школа, 1980.-С.106-123.

3. РОЛЬ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ У РОЗВИТКУ МІФОЛОГІЧНОЇ ШКОЛИ

План

8. Роль харківського гуртка романтиків у виникненні “міфологічної школи” в Україні. Діяльність І.Срезневського і М. Костомарова.
9. Праця М.Костомарова “Обзор сочинений писанных на малороссийском языке” як перша спроба дослідження самобутних рис української народної поезії.

10. Монографії М.Костомарова “Об историческом значении русской народной поэзии” і «Славянская міфологія» як перші спроби компаративного вивчення фольклору.
11. Міфологічно-порівняльні студії М. Максимовича, його теорія символу.
12. Внесок Олександра Котляревського у розвиток міфокритики.
13. Й. Бодянський як фольклорист і дослідник давньої літератури.
14. Ідеї міфологічної школи у працях П.Куліша та О.Потебні.

Література

1. Антологія українського міфу: у 3 т. /зібрав та упор. В.Войтович. – Тернопіль: Навч. кн.; Богдан, 2007.
2. Білецький Л. Основи української літературно-наукової критики / Л.Білецький. – К., 1998. – С. 73 – 279.
3. Будний В. Порівняльне літературознавство / В.Будний, М.Ільницький. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 25 – 50.
4. Волков О. Михайлова гора. Дивак Бода / О.Волков.- К.,1989.
5. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ століття) / Р.Гром'як.-Тернопіль, 1999.-С.43-82.
6. Іванишин В. Нариси з теорії літератури. – К.: Академія, 2010. – С. 52 – 70.
7. Історія української літератури ХІХ ст. : у 3 кн. – К., 1995. – Кн. 1. – С. 236 – 318. Кн 2 . – С. 236 – 318.
8. Історія української літературної критики: дожовтневий період. – К.: Наук. думка, 1988. – 456 с.
9. Історія української літературної критики та літературознавства: хрестоматія: у 3 кн. – К.: Либідь, 1996. – Кн. 1. – 416 с.
- 10.Лексикон загального та порівняльного літературознавства.- Чернівці: Золоті литаври, 2001.
- 11.Літературознавча енциклопедія: у 2 т. /автор-укладач Ю.Ковалів. – К., 2007.
- 12.Літературознавчий словник-довідник.- К., 2006.Наєнко М. Історія українського літературознавства / М.Наєнко.- К., 2001.- С. 38-49.
- 13.Наєнко М. Історія українського літературознавства і критики / М.Наєнко. – К., 2010. – С. 20 – 88.
- 14.Николаев П.А.История русского литературоведения / П.А. Николаев, А.С.Курилов, А.Л. Гришунин. -М.,1980.-С.106-123.
- 15.Попов П.М. М. Костомаров як фольклорист і етнограф / П.М.Попов.- К., 1968.

4. РОЗВИТОК НЕОМІФОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ В ЗАРУБІЖНОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ

План

9. Поняття “неоміфологічний напрям” і “архетипна критика”.
10. Культурна антропологія Дж. Фрейзера та психоаналіз Карла Густава Юнга як джерела архетипної критики.
11. Еволюція антропологічного напрямку під впливом ідей К. Юнга, Е.Б. Тейлора, Дж. Фрезера та ін., формування юнгіанського (архетипного) та ритуально-міфологічного відгалужень.
12. Нортроп Фрай та інші зарубіжні представники архетипної критики. (МAUD Бодкін, Р.Грейвс, Дж. Кембелл).
13. Здобутки Кембріджської ритуально-міфологічної школи.
14. Структурно-міфологічна школа Клода Леві-Строса.
15. Основні напрямки досліджень американської школи міфокритики (Р.Чейз, Л.Фідлер, Ф.Янг, Л.Федер, Дж.Вайт та ін.).
16. Здобутки європейських шкіл міфокритики («Історія літератури та міфологія» Роберта Ваймана, «Відсутня структура», «Надінтерпретація текстів» Умберто Еко, «Stabat Mater» Ю.Крістевої, «Вступ до фантастичної літератури» Цветана Тодорова та ін.).

Література

31. Антологія світової літературно-критичної думки / За ред М.Зубрицької.-Львів, 1996.-С. 109-150, 448.
32. Енциклопедія постмодернізму /За ред.. Ч.Е.Вінквіста та В.Е.Тейлора. – К.: Основи, 2003. – 503 с.
33. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX – XX вв.: Трактаты, статьи, эссе. – М., 1987.
34. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство.-К., 2003.-С.109-188.
35. Козлов А. Мифологическое направление в литературоведении США. – М.: Высшая школа, 1984. – 175 с.
36. Крістева Ю. Полілог. – К.: Юніверс, 2004. – 480 с.
37. Левчук Л. Західноєвропейська естетика XX століття.-К.,1997.
38. Лексикон загального та порівняльного літературознавства.-Чернівці, 2001.
39. Менар, Рене. Мифы в искусстве старом и новом. – М.: Мол. гвардия, 1992. – 284 с.
40. Наливайко Д. Міфологія і сучасна література // Всесвіт.-1980.-№ 2.-С.170-182; № 3.-С. 166-175.
41. Современное зарубежное литературоведение. Страны Западной Европы и США: Концепции. Школы. Термины. – М.: Интрада, 1996.
42. Современное зарубежное литературоведение: энциклопедический справочник. – М., 1999.

43. Фрезер Дж. Фольклор в Ветхом завете. – М.: Политиздат, 1989. – 542 с.
44. Фрезер Дж. Золотая ветвь: Исследования магии и религии. – М.: Политиздат, 1980. – 831 с.
45. Элиаде М. Космос и история. Избр. работы – М.: Прогресс, 1987. – 312 с.